

Қуръони карим 148-дарс. Тиловатнинг муҳим шарти маъносини тадаббур қилмоқдир

17:00 / 03.08.2021 6847

Мусулмон киши доимо Қуръони Каримни тиловат қилиб туриши керак. Тиловатнинг муҳим шартларидан бири оятларнинг маъносини тадаббур қилмоқдир. Арабларда ҳам ушбу маънода кишиларга ёрдам бўлиши учун Қуръони Каримнинг матни четига маънолари осонлаштирилган қисқа тафсиллар чоп қилиш одат бўлган.

Тиловат қилиб кетаётган киши ҳожати тушганда дарҳол ҳошия четига қараб, маънони англаб олаверади. Худди шу маънода араб бўлмаган мусулмонлар қийинчиликка учрайдилар. Ҳатто баъзи қорилар ҳам ўзлари ўқиётган оятларининг маъносини тушунмайдилар.

Қуръони Каримни тиловат қилган одам қайси оятнинг маъносини билмоқчи бўлса, дарҳол рақамига қараб, кўриб олаверади.

Баъзи вақтларда ояти карималарни далил сифатида иқтибос келтиришга тўғри келади. Ана шу пайтда, албатта, катта ҳажмдаги тафсирдан кўра рақамланган ва арабча асл матннинг ёнига қўйилган маънолар таржимаси кўл келиши аниқ.

Қуръони Карим маънолари таржимаси асл матннинг мингдан бир ҳаловатини ҳам бера олмаслигини яна бир бор таъкидлаш билан бирга, ояти карималар маъноларининг бевосита, ўртага турли гап-сўзлар қўшмай қилинган таржимасининг ҳам ўзига яраша ҳаловати бор эканини англашимиз мумкин.

Ва охирги дуоимиз «Оламларнинг Робби – Аллоҳ таолога ҳамд бўлсин», дейишдир.

Аллоҳ таолонинг инояти ила «Қуръон илмлари» китоби асосида берилган дарсимиз якунига етди. Ижтимоий тармоқларда берилган дарсимиз сиз азиз ўқувчиларга фойдали бўлган бўлса биз бундан мамнунмиз. Аллоҳ таоло барчаларимизга Қуръонга мувофиқ яшашимизда Ўзи тавфиқ берсин!

манбалар рўйхати:

1. Абу Жаъфар Муҳаммад ибн Жарир ат-Табарий «Жамиъул-баян ан таъвили аятил-Қуръан». Дарул-фикр, 1408 (1988).
2. Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Ахмад ал-Ансорий ал-Қуртубий. «Ал-Жамиъ лиаҳкамил-Қуръан». 1-нашр. Дарул-фикр. Байрут (Ливан), 1407 (1987).
3. Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф. «Тафсири Ҳилол». Шарқ нашриёт-матбааси. Тошкент, 2009.
4. Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил ал-Бухорий. «Саҳиҳул-Бухорий». Дарул-фикр. 1414 (1994).
5. Муслим ибн ал-Ҳажжож ал-Қураший. «Саҳиҳу Муслим». Дарул-кутубил-илмийя. Байрут (Ливан).

6. Сулаймон ибн ал-Ашъас ас-Сижистоний ал-Аздий. «Сунану Аби Давуд», Дарул-Баз. Марва, Макка.
7. Муҳаммад ибн Ийсо ат-Термизий. «Сунанут-Термизий». Дарул-кутубил-илмийя. Байрут (Ливан), 1987.
8. Аҳмад ибн Шуайб ан-Насаий. «Сунанун-Насаий», Мактабут-тарбиятил-арабий лидувалил-холиж. Риёз, 1988.
9. Муҳаммад ибн Язид ал-Қазвиний. «Сунану Ибн Мажа», Дару ихъит-туросил-аробий. Байрут, 1975.
10. Молик ибн Анас ал-Асбаҳий ал-Хумайрий. «Ал-Муватто». 10-нашр. Дарун-нафаис. Байрут, 1987.
11. Абдуллоҳ ибн Баҳром ад-Доримий. «Сунани Доримий», Дорул-фикр.
12. Аҳмад ибн Ҳанбал. «Муснади Имом Аҳмад ибн Ҳанбал». 2-нашр. Дорул кутубил илмийя. Байрут, 1978.
13. Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф. «Ҳадис ва Ҳаёт». Шарқ нашриёт-матбааси. Тошкент, 2011.
14. Абу Муҳаммад Абдуллоҳ ибн Муслим Қутайба. «Таъвийлу Мушкилил-Қуръан». 2-нашр. Дорут-Турос, Қоҳира. 1393 (1973).
15. Абу Муҳаммад Иззуддин Абдулазиз ибн Абдуссалом ас-Суламий аш-Шофиъий. «Мажазул-Қуръан». 1-нашр. Куллиятуд-даъватил-исламийя. 1401 (1992).
16. Доктор Муҳаммад Ҳусайн аз-Заҳабий. «Ат-Тафсиру вал-муфассирун». Матбаъатус-Саъада. Миср. 1396 (1976).
17. Шамсуддин Муҳаммад ибн Алий ибн Аҳмад ад-Довудий. «Тобақотул-муфассирин». 1-нашр. Мактабату Ваҳба. Қоҳира, 1392 (1972).
18. Ҳофиз Жалолиддин Абдурраҳмон ас-Суютий. «Ал-Итқон фи улумил-Қуръан». 1-нашр. Матбаъатул-Машҳадил-Ҳусайний, 1387 (1967).
19. Шайх Муҳаммад Абдулазим аз-Зарқоний. «Манаҳилул-ирфан фи улумил-Қуръан». 1-нашр. Дору Қутайба. 1418 (1998).
20. Абдулфаттоҳ Абдулғаний ал-Қозий. «Ал-Вафий фи шарҳиш-Шатибийя фил-қироатис-сабъа». 5-нашр. Мактабатус-Савадий. Жидда, 1420 (1999).

21. Имом Бадруддин Муҳаммад ибн Абдуллоҳ аз-Заркаший. «Ал-Бурҳан фи улумил-Қуръан». 2-нашр. Ал-Мактабатул-асрийя. Байрут, 1391 (1972).
22. Абдулфаттоҳ ал-Қозий. «Асбабун-нузул анис-соҳабати вал-муфассирин». 1-нашр. Дарул-Мусҳаф. Қоҳира.
23. Проф. Фазл Ҳасан Аббос. «Итқонул-Бурҳан фи улумил-Қуръан». 2-нашр. Дарун-Нафаис, 1430 (2010).
24. Доктор Субҳий Солиҳ. «Мабаҳис фи улумил-Қуръан». 9-нашр. Дарул-илм лилмалайн. Байрут, 1977.
25. Доктор Муҳаммад Абдулкарим ал-Жазоирӣ. «Муқаддима фи улумил-Қуръан ва улумит-тафсир». 1-нашр. Жамъийятуд-Даъвал-Исламийя.
26. Проф. Фаҳд ибн Абдурраҳмон ибн Сулаймон ар-Румий. «Нақлу маъанил-Қуръан ила луғатин ухро: а таржиматун ам тафсирун?». 1-нашр. 1424 (2003).
27. Проф. Фаҳд ибн Абдурраҳмон ибн Сулаймон ар-Румий. «Таърифул мустолаҳатул-Қуръанийя ва асаруху фи инҳирофит-тафсири фил-қорнир-робиъ». 1-нашр. 1424 (2003).
28. Абу Бакр Муҳаммад ибн ат-Таййиб ал-Боқиллоний. «Иъжазул-Қуръан». Дарул-Маъариф. Қоҳира.
29. Найиф Мунир Фарис. «Ал-Иъжазул-илмий фил-Қуръани вас-Суннаҳ». 1-нашр. Мактабату Ибн Касир. Кувайт, 1427 (2006).
30. Абу Убайд Қосим ибн Саллом. «Луғотул-қобаилл-варидату фил-Қуръанил-Карим». Дарут-Турос. Қоҳира.
31. Доктор Абдулқодир Ҳатим. «Ал-Аълам фил-Қуръанил карим». Муассасату Фадий Барис. Лондон, 1405 (1975).
32. Муҳаммад Алий ас-Собуний. «Ат-Тибян фи улумил-Қуръан». Мактабату Ғаззолий. Димашқ.
33. «Ал-Қироатул ғориба лил-Қуръанил-карим». Маншуроту Жамъийятид-даъватил-исломийятил-Аламийя, 2009.
34. Ас-Саййид Муҳаммад Мозий Абул-азоим. «Асрорул-Қуръан». Дарул-Китабис-Суфий.

35. Мирзо Абулфазл ибн Файёз Шийрозий. «Ғорибул-Қуръан фи луғотил-Фурқон». 1947.
36. Шайх Аҳмад Муҳаммад Абу Зитҳар. «Латоифул-баян фи росмил-Қуръан шарҳу Мавридуз-Зомъан». 1-нашр. Матбаъату Азҳар, 1373 (1953).
37. Абулҳасан Алий ибн Аҳмад ал-Воҳидий ан-Найсобурий. «Асбабун-нузул». Муассасатул-Ҳалабий ва шурукаҳу. 1388 (1968).
38. Шихобуддин Аҳмад ибн Муҳаммад ибн Абдулғаний ад-Димётӣ. «Итҳафу фудолаил-башар фил-қироатил-арбаъата ашар». 1-нашр. Дорун-Нашр. Лубнон. 1419 (1998).
39. Абу Жаъфар Аҳмад ибн Муҳаммад ибн Исмоил ан-Наҳҳос. «Иъробул-Қуръан». Аламул-Кутуб. Байрут, 1409 (1988).
40. Ад-Даний Абу Амр. «Ал-Аҳруфус-сабъати лил-Қуръан». 1-нашр. Мактабатул-Манар. Маккаи Мукаррама, 1408.
41. Абдулфаттоҳ ибн Абдулғаний ал-Қозий. «Ал-Будуруз-заҳироҳ фил-қироатил-ашрил-мутава tiroҳ». Дарул-китабил-аробий. Байрут.
42. Абу Амр Усмон ибн Саъид ал-Умавий ад-Доний. «Ал-Баян фи адди айил-Қуръан». 1-нашр. Дарун-Нашр. 1414 (1994).
43. Абулбақо Муҳиббуддин Абдуллоҳ ибн Абу Абдуллоҳ ал-Ҳусайн. «Ат-Тибян фи иъробил-Қуръан». Иҳяул-кутубил-аробийя.
44. Алий ибн Аҳмад ибн Саъид ибн Ҳазм аз-Зоҳирӣ «Ан-Насиху вал-мансуху фил-Қуръанил-Карим». 1-нашр. Дарул-кутубил-илмийя. Байрут, 1406.
45. Қатода ибн Даома ибн Қатода ас-Садувсий. «Ан-Насих вал-мансух». 1-нашр. Муассасатур-Рисала. Байрут, 1404.
46. Ҳибатуллоҳ ибн Салома ибн Наср ал-Мақаррий. «Ан-Насих вал-мансух». 1-нашр. Ал-Мактабул-Исламий. Байрут, 1404.
47. Ибн Ҳазм. «Ан-Нашр фил-қироатил-ашр». Дарул кутубул-илмийя. Байрут.
48. Муҳаммад Тоҳир ал-Курдий. «Тарийхул-Қуръонил Карим». Матбаъатул Фатҳ. Жидда, 1365 (1946).

49. Абдурраҳмон ибн Абу Бакр ас-Суютий. «Лубобун-нуқул фи асбабин-нузул». Дору Ихёил улум. Байрут.
50. Маннаул Қаттон. «Мабоҳис фи Улумил-Қуръан». 1-нашр. Мактабатул Маориф. 1421 (2000).
51. Абул Фараж Абдурраҳмон ибн ал-Жавзий. «Ал-Мусоффа биакуффи аҳлир-русухи мин илмин-насихи вал-мансухи». 1-нашр. Муассасатур-Рисола. Байрут, 1415.
52. Муҳаммад ибн Узайир ас-Сижистоний. «Ғорибул-Қуръан - Нузҳатул-қулуб». 1-нашр. Дару Қутайба. Сурия, 1416 (1995).
53. Шайх Иброҳим Абдуллоҳ Руфайда. «Музаккаротун фи улумил-Қуръан». Куллийятид-Даъватул-Исламийя.
54. «Ал-Мактаба аш-Шамила» электрон мавсуъаси.

«Қуръон илмлари» китоби асосида тайёрланди